

ni čitalac savremene svetske književnosti, toliko se u njegovom delu susiti, ukrštaju i nastavljaju konstante srpske književnosti i prepoznatljivih elemenata našeg doživljaja sveta, utemeljenih na zanemarenoj vizantijskoj tradiciji. U Eliotovskom smislu, Milorad Pavić omogućava i novo čitanje naše baštine, revalorizaciju i revitalizaciju njenih zaboravljenih ili potisnutih momenata, što nije ništa manje dostignuće od njegovog svetskog uspeha. A od značaja je i jedna zanimljiva primedba Jovana Delića, ispisana nešto ranije. Delić uočava kako Milorad Pavić, »pisac bez generacije«, stiže (ili bolje reći rada) sopstvenu generaciju, u vidu pisaca koji će stupiti na scenu krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih godina. Istraživanje Jovana Delića otkriva ne samo koliko je Pavić ponirao u srpsku tradiciju i koliko je išao ispred svojih ispisnika, već i koliko je njegov uticaj značajan za najnovije tokove srpske proze.

Pozivajući se na Pavićevo poređenje svojih romana sa skulpturom, Delić ga varira i obrazilja svoj interpretativni model. Pavić nastoji da Hazarski rečnik načini takvim da se, poput skulpture, može načeti sa svake strane, a da roman, pri tome, ništa ne izgubi. Skulpturu Delić zamenjuje simbolom bliskim piščevoj matematičkoj logici — ravnostranom trostranom prizmom, u kojoj je vreme zamišljeno kao prostor. Prizmu seku tri vremenske ravni — srednjovekovna, barokna i savremena. Prva i treća predstavljaju dva tematska sloja romana, između kojih vladaju dinamički odnosi, zahvaljujući fantastici i demonskom svetu što ih povezuju. Dinamiku uzajamnih veza Delić otkriva i po dijagonalni i vertikalni prizme, uključujući sve elemente romana u kombinatoričku igru kauzalnih odnosa. »Sasvim strog matematički red« i »sasvim stroga matematička konstrukcija«, koji u njoj vladaju, prikazuju nam Milorada Pavića kao stvaraoca koji je

svaki svoj stvaralački gest »merio na apotekar-skoj vagi«. Pavić ništa nije prepustio slučaju.

A Jovan Delić se nije uplašio izazova ovoga posla. Upustio se u opasne brzake interpretacije pisca koga nije jednostavno interpretirati, ne plašeći se ni rizika da će njegova knjiga, možda, biti prevaziđena tek što se pojavi. Ukoliko se, tokom Hazarske prizme, zapitao da li se za svakog kritičara može reći i da je čitalac, jer ima kritičara koji ne čitaju knjige o kojim pišu, za Jovana Delića se sa punim pravom može reći da jeste. I to, Delić pripada retkoj vrsti »pismenih« čitalaca. On nas detaljno i kompetentno provodi kroz čestare stvaralačkih konstrukcija Milorada Pavića, a i sam nudi zanimljivo i dobro napisano štivo. Od sada pa nadalje, putujemo u svet ne samo sa Miloradom Pavićem već i sa Jovanom Delićem.

ZAR NE?

Laslo Blašković: Ritam — mašina, Četvrti talas, Novi Sad, 1991.

Nenad Grujičić

Svet ne može da se namesti tako lepo da bismo ga opisali

L. Blašković

Više nije nikakvo čudo da posve mladi pesnici imaju i po nekoliko objavljenih knjiga. Laslo Blašković pripada krugu novosadskih mladih pesnika kojima su prilike književnog života široko omogućile da ono (prerano) štampaju tuce rukopisa. Tako, na primer, Saša Radonjić, Oto Horvat i Laslo Blašković imaju ukupno objavljenih dvanaest naslova. Svaki autor po četiri knjige! I po dvadeset i koju godinu! Da li je to mnogo? Šta znači silno trukanje rukopisa? Jedan bivši pesnik, a sada književni kritičar, izjavio je nešto što bi valjalo i zapisati. Kazao je da se objavljivanje knjiga (tekstova) zna osladiti kao ona stvar. Ima u tome istine. Slatka upotreba vulvine šubare ravna je ostrašenoj (nekontrolisanoj) potrebi za objavljivanjem velikog broja naslova. Ali, pica je pica, a književnost — književnost. Poznajemo jednog oprostajnog pisca koji je uganuo obe noge odupirući se o predratni nemeštaj a, potom, o grede tavanice. Brljuknuo čovek načisto!

Četiri naslova Lasla Blaškovića, dakle? Šta su doneli a šta oduzeli pesniku? Dali su mu izvesni oreol pesničke slave a izmuzli do kraja očigledni pesnički talenat. Možda su ta četiri naslova, u njegovoj dvadeset petoj godini, potvrdila vanserijskih moći i najava mnoštva novih knjiga? Setimo se primera iz svetske književnosti: Lope de Vega (1562—1635)! Napisao je preko hiljadu i po pozorišnih komada i oko tri hiljade soneta! Uza sve, bio je veliki pustolov, akter brojnih afera, sudenja, otmica, mega—zavodnik i nezasićen ženik, brakolomac, otac nezakonite čeljadi, svadralica, kralj trača i vredanja pisaca. »Kao u nekoj stalnoj halucinaciji« (M. Crnjanski), Lope de Vega je sve do svoje sedamdesete godine s lakoćom ispisivao brdo pesama, novela, romana, poslanica, oda, elegija i tako dalje. Nije li, dakle, silno ispisivanje hartije deo temperamenta pisca? Njegov način života?

Laslo Blašković, može se reći: mladi, (jer i njegov otac je pesnik istog imena), objavio je ove naslove: Gledaš, 1986; Zlatno doba, 1987; Crvene brigade, 1989. i Ritam — mašina, 1991. U novosadskom pesničkom (književnom) krugu koji se oštro deli na lepe ružne pisce, Laslo Blašković se, sudeći po anketi hormonalno uzemirenih spisateljica, nalazi na čelu lepotana od čijih pogleda krčkaju želuci razmaženih službenica. Još kad se, u zimske dane, Blašković ognje Matičevim šalom, nagradom koju je dobio za treću svoju knjigu pesama, i iskosa uputi snop mornarskih migova, nema te paćenice koja neće iščitati silesiju njegovih knjiga!

Ladislav Blašković otisnuo se velikom brzinom u potragu za idealnim ključem poezije, u avanturu ispitivanja savršenstva (S. Damjanov). Njegovi naslovi tvore, zapravo, jedan rukopis, jedan almanah stihova. Njegovom hrljenju ka suštastvu sručilo ga je u krilo blede seke—muze koja ga sad, evo, i posle četvrtke knjige, zapahnuje prepoznatljivim poetičkim vonjevima svojih uveliko izdrndanih sapi. Muza—skribomanka zna zajašiti oko vrata svome pastorčetu i nutkati, uz perverzni kikot, kompot sitnih honorara nedovoljnih i za ono: Kume, izgore kesa!

Lakan Blašković nesumljivo je najdarovitiji pesnik u svojoj generaciji. No, šta znači ta konstatacija posle četvrtke knjige? Ona se obično daje posle prve ili druge. Sada je izlišna, nefunkcionalna. Upravo ona, spontano izrečena, kazuje da je pesnik, ipak, objavio previše knjiga za kratko vreme i da kritika jednostavno ne može da prati ritam izlazenja. Darovit! Taj epitet mogao bi ovde imati i negativan predznak. Nešto više moralo bi izviriti iz poezije ovoga pesnika i, takođe, nešto više sama bi kritika, ako se već upregla u novu knjigu, morala bitno kazati. Hoće li na sve ovo pesnik odmahnuti rukom? I šta bi značilo to odmahivanje? Jedan poeta iz Blaškovićeveg kruga rekao je u jednom razgovoru da i kad bi svoje četiri objavljene knjige spojio u jednu, opet bi dobio tanku knjižicu. Hteo je kazati da količinski nije mnogo napisao iako su posredni čak četiri naslova. Ova očigledna griza saveli, na žalost, ne može opravdati stolarsku tehniku izrade knjiga. Ne zaboravimo da nijedna pesnička knjiga grčkog Nobelovca Odiseja Elitisa nije imala više od trideset pesama. Čin objavljivanja svakog novog naslova, taman bio autobuska karta, autorska je odgovornost prvoga reda i o tome ne treba dužiti. U svemu ovome vri činjenica da nas naprosto proganja slika nesklada između broja knjiga i godina (iskustva) autora. Otuda se malo oteglja priča na tu temu, priča koja priziva Rašu Livadu koji u svojoj četrdeset i nekoj godini ima tri pesničke zbirke, Vaska Popu koji je u četvrtroj deceniji objavio prvu knjigu i tome slično. A onda, opet, Lope de Vega koji je u četrnaestoj (14) počeo da piše i objavljuje!

Uzmimo, napokon, knjigu Ritam — mašina Lasla Blaškovića u ruke. Odmah nam u oči padaju fragmenti iz kritika o Blaškovićevoj poeziji, ispisani na stražnjem delu korica. To su rečenice, bolje reći, delovi rečenica Tonka Marovića, Vase Pavkovića, Ivana Negrišorca, Ota Horvata i Gorana Rema. Prvi, T. Marović, piše: »Po mnogo čemu je Blašković naslednik šalamunske gestualnosti ili pak severovske fonične ekspresivnosti, a u svakom slučaju jedan

od najrazritijih i najdarovitijih pjesnika kasnog doba (postmoderne) u nas«. Netačno je ovo Maroevićevo zapažanje istaknuto na koricama knjige. Ako i delimice prihvatimo primisu »šalamunske gestualnosti«, onda se sa delom rečenice koji upućuje na sličnost sa poezijom Josipa Severa nikako ne možemo složiti. Čak, smatramo da Blaškovićevo poezija nema nikakvih dodira sa Severovom. To su dva poetički oprečna sveta. Gledano iz strogo književnog ugla, smeta nam što Marović ne vidi očigledne sličnosti sa poezijom Oskara Daviča ili, pak, Vojislava Despotova, na primer. To bi, čini nam se, bilo relevantno predočavanje geneze poezije o kojoj je rečeno za tumačenje poezije značajnu ulogu ima inerte-kontekstualni kontekst, nemoguće je isključiti korensko pripadanje Lasla Blaškovića savremenoj srpskoj poeziji i njenoj tradiciji, odnosno, jeziku kojim on piše i kojem pripada.

Komadić, pak, Pavkovićeve rečenice zahteva (bar) usklidnik na kraju. Isto važi i za istrgnuti komadić Negrišorčeve rečenice. Ne znamo otkud iverje rečenica na koricama, ali i Pavković i Negrišorac suviše su ozbiljni pisci da bi se njihove iskidanje rečenice, njihovi delići, mogli štampati na udarnom mestu. Možda je to neka izdavačka caka koja bi trebalo da sugerise na ovo ili ono. Možda baš na — ono! Ne, na — ovo! Evo komadićka iz Pavkovićeve rečenice: »... ta gomila živog, intrigrativnog nesklada...«. A evo komade iz Negrišorčeve rečenice: »... sa kakvom visprenošću pesnik gradi sintagme, te sa kakvim ritmičkim osećanjem okuplja neizgledne osamostaljene sekvence...«. Eto, baš tako!

Pade nam na pamet da smo i sami jednom pisali o Blaškovićevoj poeziji u 160 Književnoj reči (10. decembar, 1987). Hajde da i sami ovde, kad već nismo na koricama, ispišemo mrvu jedne rečenice pa da vidimo na šta će to ličiti. Na primer: »... talentovani Blašković prekoracuje i ide ka neizvesnom...«. A sad da pogledamo gde čuči ovaj delić: »Otuda maločas naše insistiranje na fragmentima pesama, na onu delikatnu crtu na tratinu stvaralačke akcije, koju talentovani Blašković prekoracuje i ide ka neizvesnom, ka ponoru procesa, izvođeći igru nad igrama, upuštajući se u komotno brćkanje sa čarima jezika«. To je cela rečenica.

No, nastavimo dalje sa prilozima kritičara na koricama Blaškovićeve knjige. Oto Horvat, daroviti pesnik, autor, takođe, velikog broja knjiga, povodom poezije svoga kolege piše: »Blaškovićevo poezija uspela je ostvariti večiti san geografa da naprave apsolutnu, totalnu mapu...«. Sve je u redu, međutim, u ovoj okrnjenoj rečenici isplazio se pleonazam: **apsolutnu, totalnu**, kojem ni zarez između dva prideva ne pomaže da to ne bude. Slično je i u

zvrku od rečenice Gorana Rema: »... Blašković sa sviješću nastavlja ispisivati osobnu svoju novu fenomenologiju...« Opet imamo očogledni pleonazam: **osobnu svoju**. A i ono: **sa sviješću**, trebalo bi ispisati: **svjesno**. Neka nam ne bude zamereno i neka se ne pripisuje našoj zloći, ali, odista, morali smo ukazati na isturene nazgrapanosti koje su, ni manje ni više, ispisane na samom obrazu knjige, na koricama, a što, složiće se vredni čika Depa, ne prilici ni izdavaču a ni autoru. Razumemo pravopisne i druge greške na trgovačkim kesama (mada se i tu živi pojednosmo kako nepismenjakovići lako zarađuju novac), ali na koricama knjige koja pretenduje na čistu literaturu — ne ide i ne može!

Evo nas, konačno, u utrobi Blaškovićeve poezije. Ovaj pesnik je burni slikolomac, olujni prevratnik u jeziku. Na trgovima (neo)nadrealističkih poteza, njegova poezija je autentični zverinjak jezika, jedna ukoso postavljena pesnička građevina iracionalno spojenih konkavnih i konveksnih ogledala. Šta se sve ne ogleda i ne prelama, šta sve ne krivi svoju šiju i kakav li se sve bogohulni satrap na andeoskim štiklama ne kezi u vrtačama ove poezije! Prosto govoreći, Blašković spaja ambivalentne svetove u jedno, u kentaurске izbočine biča, a upravo u znaku poznate Reverdijeve definicije slike kao »povezivanja dveju manje ili više udaljenih realnosti«. Međutim, ovde se mora ići još dalje i preuzeti teorija Salvadora Dalija o tzv. »paranojačko—kritičkom delirijumu« kao metodu gde **ultrasvest** otkriva i preuzima svojstva podsvesti, zadržavajući, pri tom, njenu iracionalnu moć. Nema velikog mudrovanja: Laslo Blašković je čist pesnik nadrealista. I to onaj koji bi blistao svojom originalnošću u trećoj deceniji ovoga veka kada su srpski nadrealisti otkrivali nove svetove. Naravno, Blaškovićeve poezija je obogaćena elementima i znamenjem urbanog sveta, te modernim amblemima rok kulture i kompjuterskog spotizma.

Uzimajući sve u obzir, Lacika Blašković izvodi mladog i krezubog Aleksandra Vuča u šetnju po parku, promrzlom Milanu Dedincu, u mornarskoj dečjoj odeći, kupuje sladoled od kašlja, Moni de Bulija tuče po majmunskoj guzi pred mirisnim vratima francuske ambasade, Oskara Daviča, ispred senki četiri sotine njegovih budućih ljubavnica, podučava veštini udvaranja, preozbiljno Markana Ristića odvraća od klikeranja u blatu, okupanog Dušana Matica ljubi na očigled komšijskih dečaka. Đorđa Jovanovića tera da loče supu sa peršunom, a Koču Popovića grdi što svoje dojučerašnje prijatelje maže marmeladom od straha. Laslo Blašković, star i prestar, hoda ovim svetom i obasjava bivše nadrealista. On u svojoj

poeziji nije dvadesetpetogodišnji lepota, već oronuli starac sa borama kao turske baklave, otac samoga sebe, metuzalemski starina sa uvek naperenom spravom sa pisanje i sisanje. On je jogunasti slikar Mefistovih planova, grobar cveća i ludila, magični vitez u plesnijim rukavicama jezika. On hara po jezičkim pašnjacima i zasađuje oblake u vrelu zemlju. On je na svojim dlanovima istetovirao reči M. Ristića da je poezija »svest beskonačne dijalektike i dinamične konkretizacije protiv sveta mrtvačke metafizike i apstraktne zadrigle stacionarnosti«. Evo slike iz pesme **Zanat senilnosti**: »Tvoj starac sa krilima deteta (vratio se sa hađiluka) iz Raja u nastavcima (i, uz letnju zakletvu muškosti), kroz uštape svetlećih nebeskih reklama (svakodnevnih stranačkih legiona) doneo ti Madonin autogram na krvavom (češlju) i snažnu sliku kojom putevima sinestezije narasle u večnu stvar (imaš,) i božanski, srčani komunikacijski Sum«.

Laslo Blašković, kao retko koji mladi pesnik, na čaroban način iskazuje u svojim pesmama svest o napisanom, o veštini prevodenja konkretnog sveta u novi, o tajni pesnikovog putešestvija »kroz nejasne predele«. Evo lepih slika i metafora koje su delić rečenog: »padavičica jezičke sunčanice«, »podzemlje govora«, »posmrtnih prdeža arija«, »čorba od smrtnog jezika«, »jezički postriznik«, »ocvali nekrolog« i tako dalje. Evo jednog rimovanog dvostihova u kojem kipi svest o poeziji: »...ne podleži književnoj sankciji./ Ti si broj jedan u zajebanciji«. Svi stihovi su iz pesme **Razbrajalica** koja je možda i najbolja u knjizi. Ta pesma je na virtuozan način ispletana neobavezujućom rimom, ali rimom koja je posve originalna i umetnički moćna. Evo: »Otvoriv skućene zenice vide ga gdje jaše/ meseca sablju što seca/ šarena jajca tog vaskrslog žreca./ koji čati sipljiv srebrni psaltir./ kao laser prolazeći kroza/ sve, vickastoga srca martir/ presvlačeća je njegova poza/ s mrežom za leptirove on gleda/ gde je Crnjanskog metempsioza./ dok ga davi leptir—mašna Reda«. U pesmi **Slatka smrt** imaju stihovi: »Otrovna rimo./ dolazim na tvoj kagan./ da kušam čorbu od/ smrtnog jezika«. Ovim je sve jasno rečeno. No, u pesmi **Laza je lud** koja je izašla u **Književnosti** (br. 4—5, 1991), na kraju su ovakvi stihovi: »Lazo./ dolazim na tvoj Kazan/ da kušam slatku čorbu/ smrtnog jezika«. Skoro ista slika. Uoprednom analizom, poštujući drugačije kontekste u kojima se našla ova slika, mogao bi se napisati dobar esejić, ali to ostavljamo samom autoru. On će biti srećniji ruke.

Šta je neobično u ovoj poeziji. Šta, eventualno, novo? Zadirvljuje, pre svega, veština izvođenja pesme do kraja na ruševinama (neo)nad-

realističkih zahvata. Blašković je, bukvalno govoreći, umetnik jezika. Njegov, vratolomno udešen, jezik napučen je energijom artizma, izveden je violinski ključ sklada i lepote. Citalac oseća neobično izmaknuće pesničke priče sačinjene, inače, od oniričkih nestvarnih spojeva. Blaškovićeve pesnički svet je naglašeno pomećen u stranu, izglobljen, originalan, svet. Pesnik potkopava samoga sebe, svoje svetove, i rasplamsava spektakularni vašar slika i metafore. Naprosto, u njegovim pesmama se oseća umetnost, »sunčana buka« jezika. Blašković je oksimoronski laskavac, adolescentski genije brbljanja. On ne preskače reku, niti gazi preko nje. On roni ispod vode!

U poeziji Laze Blaškovića pupi katarza fantazmagoričnih svetova detinjstva. Njegove pesme su svetleći vokabular frustracija ranog detinjstva i njegovih ubitačnih čarolija. Svet ambivalentne polnosti raskomadan je u paramparčad i doveden do evnuškog nehaja. Citava bi psihoanalitička mašinerija morala da u Roršahovoj mrlji ove poezije otkriva i umači retke simbole i značenja. Blašković je pukovnik perverznošnog liptanja u jeziku, babaroga svih kompleksa što komadaju i okivaju lomno ljudsko biće. Blago maci kojoj on ubaci! Ovo je nenapisan stih iz njegove pete knjige, stih koji će, nadamo se, kurzivom biti štampan.

Koliko je, spram ranijih, vredna nova Blaškovićeve knjiga, ne želimo govoriti. Moglo bi se upasti u zamku u kojoj se nalazi gotovo svaki pesnik kada mu izade iz štampe vruć primerak. Možda pesnik smatra da je to, zaista, njegova najbolja knjiga i možda se plaši da nikad ništa tako dobro neće napisati. I jedno i drugo ne da se zameriti autoru, ali mu tu privilegiju zasad nemamo. Jedno znamo. Nova Blaškovićeve knjiga čvrsto pripada stablu svih njegovih dosadašnjih. Gotovo da bi se, što se redosleda tiče, njegove knjige mogle izmešati kao špil karata. Jer, sve što smo napisali u ovom tekstu, hteli mi to ili ne, jeste esej o njegovom sveukupnom pesništvu. Blašković još nije u stvaralačkom dobu kada će moći »namerno« da pravi drugačije svoje knjige. On se ponavlja iz knjige u knjigu, ali, u njegovom slučaju, to ne šteti. Suviše je mali razmak između datuma pojavljivanja naslova, tako da sve naše nedoumice na početku teksta i ne moraju to da budu. Možda je u pravu onaj laškovićeve drugar iz generacije koji je rekao da i kad spoji sve knjige u jednu, dobija opet tanku. Kod Blaškovića ta »spojena« knjiga, na planu kvaliteta, ne bi bila tanka. On je dosad dosta uradio i — bravo! Međutim, preporučujemo da ohladi malo s novom, petom knjigom. Ta ne bi trebalo da se spaja sa prethodnim, ni tehnički ni estetski. Dakle, kuda dalje? Kako napisati nov, jedan jedini stih? ●●●

POSLEDNJI JUGOSLOVENSKI ROMAN

•Astragan•, Dragan Velikić, Znanje, Hit, Zagreb 1991.

Jasmina Tešanović

Da li možete da zamislite roman u kome ništa nije stvarno, u kome ništa nije slučajno i u kome je sve istina? Čini mi se da su pre svega Velikića ovaj paradoks isprobali Gurdijef, Flen O' Brajan i neki drugi pisci »otkačenih« i pre svega žanrovskih hibridnih atmosfera. Izdavačka reklamna traka na knjizi kaže: »Roman o kompletnoj promjeni identiteta« što nije pogrešno iako je posve nedovoljno. Meni se čini da je ovo više roman o traženju identiteta, i to bezuspešnom. S druge strane, to nemanje jasno definisanog identiteta uopšte i nije problem onako kako ga Velikić pripoveda kroz život svog glavnog junaka Marka, sina »udbaša« koji sasvim neočekivanim sticajem okolnosti dobija mogućnost da ostvari svoj san i da postane pisac, da znači sprovede zanimanje koje se, poput oćevog, bavi detektivskim metodama, tajnovitošću ali iz drugih pobuda i u sasvim drugačije svrhe.

Uostalom, pisci i policajci ne retko jedni druge sanjaju i često se jedni drugih pribojavaju: tako da su vrlo pogodni za uloge oca i sina. Marko pod Velikićevim strogim vodstvom ne propušta blagodeći svog neobičnog položaja u životu i kome samo gradovi i prošlost imaju identitet. Jedan opšti zaplet bez mogućnosti razrešenja oblikuje i odmotava i centralni motiv — Markov život u koji uleću i izleću drugi životi, poznanici i neznanci, mrtvi i živi, koji kad tad, a možda i nikad, postaju grada osnovne priče.

Mnogom anti-romana padalo mi je na pamet dok sam čitala »Astragan«: anti-triler (»anti Čender i anti-Hemet za kojima čezne Marko), anti-ljubavni roman (zato što svaka naznačena emocija završava upečatljivom ali i konačnom slikom), anti istorijsko-geografski (jer uz svaki pedantno citirani podatak proučev se i sumnja da možda sve to nije istina). Čini se da ono što

ovaj roman sačinjen od bezbroj informacija drži na okupu (liči na poremećen kompjuter koji slobodno povezuje, na ruske babuške koje se otvaraju do nevidljivih primeraka), pored pomenute smrtonosno upečatljive atmosfere jeste neki vid fatalne koincidencije koja rukovodi ljudskim životima i zbivanjima uopšte: Sudbina. Artur Kestler je i kao pisac i kao teoretičar izvesnog opskurnog žanra na rubu šarlatanstva s kojim se, međutim, najviše ponosio, duboko verovao da motor života jeste koincidencija, a princip književnosti uočavanje njegove ispoljavanja. Nije potpuno jasno koja je Velikićeva religija, ako on uopšte i prihvata i da tako nešto postoji, ali je meni potpuno jasno da samo tako nešto kao što je vera — znači nešto jače i nezasnovanije od ideologije ili književnog kreda — oblikuje ogromnu materiju koju Velikić kao da tek načne, navestiti mogućnosti razvoja, zagolica radoznalost, i onda iznebu-